

● DAVKI — OBVEZNI PRISPEVKI ZA ZADOVOLJEVANJE SPLOŠNIH DRUŽBENIH POTREB

VEČ NAJ PRISPEVA TISTI, KI IMA VEČJI DOHODEK

Ko so se nomadska plemena ustalila in pričela obdelovati zemljo, se je pojavila privatna lastnina, ki je bila vzrok za nastanek države. Dotlej je bilo vse premoženje skupna last plemena, obdelovanje zemlje pa je povzročilo, da so nekateri obogatili, a drugi so ostali revni. Družba se je pričela deliti na razrede. Vladajoči razred je z namenom, da bi obdržal oblast nad izkoriščanimi, uvedel obvezne prispevke — davke, s katerimi si je zagotavljal materialno osnovo.

Davki so se ohranili do danes. Toda skozi tisočletja se je spremenil njihov prvotni namen, pa tudi njihove oblike. V naši družbi so davke, s katerimi občani prispevajo k zadovoljevanju splošnih družbenih potreb, že marsikje nadomestili prispevki, za katere se občani odločajo prostovoljno. Davčna politika, ki je sestavni del gospodarske politike, temelji na določilih zvezne in republiške ustave. Je sicer v pristojnosti republik, vendar pa zvezna ustava v 265. členu določa, da republike in avtonomni

pokrajini sodelujejo med seboj na tem področju in z medsebojnimi dogovori usklajujejo davčno politiko in davčni sistem, če je to potrebno zaradi enotnosti in stabilnosti jugoslovanskega trga.

STOPNJE DAVKA PREDPISUJEJO ZVEZNI IN REPUBLIŠKI ZAKON TER OBČINSKI ODLOK

Republika sprejema ustrezne sistemske zakone s področja družbenih dajatev, ki so osnova za oblikovanje konkretnije davčne politike v družbenopolitičnih skupnostih, zlasti v občini. Zakoni v glavnem določajo le izhodišča, občinske skupščine pa predpisujejo višino in vrsto davkov, takse in druge davščine, upoštevajoč pri tem sistemske zakon in načelo, da mora za pokrivanje splošnih družbenih potreb več prispevati tisti, ki ima večji dohodek.

V Ljubljani je davčna politika usklajena že precej let, zato imajo občani, ne glede na to, v kateri ljubljanski občini stanujejo, kot davkoplačevalci enake obveznosti. Družbenopolitične skupnosti, zlasti občine, si prizadevajo, da bi se čim bolj uveljavilo eno najpomembnejših načel davčne politike, ki pravi, naj bodo davčne obveznosti predpisane v taki višini, da obvezanec spodbujajo, da več in bolje dela. To načelo prihaja v poštev predvsem pri občanih, ki se ukvarjajo z obrtno ali drugo gospodarsko dejavnostjo in zasebnim kmetijstvom. Vendar pa obrt, ki je del malega gospodarstva, kljub prizadevanjem še vedno nima dovolj spodbude. Prav zato so pred leti občinske skupščine za tiste storitvene dejavnosti, ki so pomembne za občane in hišne svete, sprejele vrsto davčnih olajšav.

Občani, ki se ukvarjajo z zasebno kmetijsko dejavnostjo, so različno obdavčeni. Tisti, ki jim je kmetijstvo edini ali glavni vir dohodka, plačujejo davčne obveznosti po nižjih davčnih stopnjah kot tisti, ki imajo dohodke še iz kakšnega drugega vira ali pa jim je kmetijstvo le postranska dejavnost.

Davčno področje urejajo v Sloveniji trije zakoni: zakon SR Slovenije o davkih občanov, zvezni temeljni zakon o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in zakon o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in plačil za storitve. Vsi trije zakoni so iz leta 1972 in so bili v teh letih že nekoliko dopolnjeni in spremenjeni. V pripravi pa je novi zakon o davkih občanov, ki bo nadomestil sedanjega, sprejet pa je že zakon o upravnih za družbene prihodke, ki je zamenjal zakon o organizaciji davčnih služb.

KAKŠNE SO OBČANOVE DAVČNE OBVEZNOSTI?

Zakon o davkih občanov, ki je osnova za plačevanje večine davkov, določa le izhodišča, medtem ko davčne stopnje predpisujejo občinske skupščine z odloki. Stopnjo določijo za vsako vrsto davkov posebej. Občan je dolžan plačevati davek od osebnega dohodka iz delovnega razmerja, iz kmetijske de-

javnosti, iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih storitev, iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav. Plačujemo pa tudi davek na dohodke od stavb, na dohodke od premoženja in premoženjskih pravic ter na dobitke od iger na srečo. Republiška davka, ki pa ju tudi odmerjajo in pobirajo v občini, sta davek od skupnega dohodka občanov in davek na dediščine in darila. Edini zvezni davek (ki ga morajo tudi odmerjati in pobirati v občini) pa je prometni, vendar prihaja ta v poštev le za tiste, ki se ukvarjajo z obrtno dejavnostjo.

...IN KAKO JIH MORA IZPOLNJEVATI

Občan mora plačevati svoje davčne obveznosti v določenih rokih, to je pravočasno. Za davke, ki jih poravnava z zamudo, je treba plačati tudi obresti. Z zakonom določen rok za napoved odmere davkov je 31. januar.

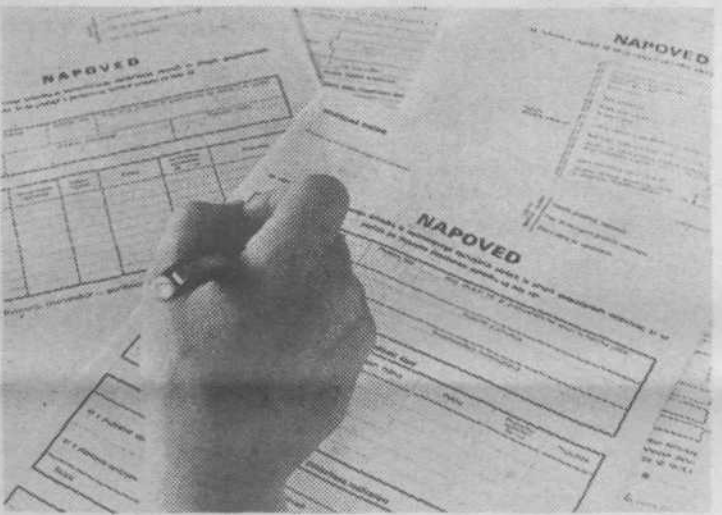
K napovedi mora davčna uprava občane javno pozvati. Vendar pa napovedi za odmero ni treba vlagati za davke iz osebnega dohodka od kmetijstva, za davek na tovarna cestna motorna in priklopna vozila ter

potreb, temveč tudi za to, da nekdo pač ne more živeti na račun drugega.

Tako pa ne ravnajo le davčni zavezanci za davek iz skupnega dohodka občanov. Tudi pri plačilu drugih davkov je podobno. Občani ne prijavljajo stanovanjskih prostorov, ki jih oddajajo v najem ali podnajem. Večkrat tudi ne prijavijo prave višine najemnine. O višini najemnine pa nočejo govoriti tudi njihovi podnajemniki. Podobno je tudi pri odmeri davka iz stavb, kjer zavezanci sami ugotavljajo vrednost stanovanj s točkovanjem. Dostikrat napišejo manjše število točk, kot bi jih v resnici morali, in tako znižajo davčno osnovo.

IN KAJ S TISTIMI, KI SE IZMIKAJO PLAČEVANJU?

Od občana, ki zapadlega davka ni plačal v predpisanem roku, se le-ta prisilno izterja. Še prej pa mora davčni organ izročiti občanu pisni opomin. Če občan v osmih dneh ne poravnava terjatve, izda občinski upravni organ sklep o prisilni izterjavi. S prisilno izterjavo pa ne sme biti ogroženo nadaljnje preživljanje zavezanca, pa tudi ne dejavnost, ki mu je vir dohodka. Primerov, da se zarubi občanovo premoženje, v naši občini ni veliko. Mor-

kombi vozila in za davke, ki se plačujejo po odbitku.

NEKATERI SI KAR SAMI PRIZNAVAJO DAVČNE OLAJŠAVE

Nekateri občani pa se seveda poskušajo ogniti izpolnjevanju davčne obveznosti. Nekako 15 do 20 odstotkov občanov ne vložijo napovedi za odmero davka iz skupnega dohodka občanov. Spet drugi si skušajo kar sami priznati davčne olajšave za vzdrževane družinske člane. Odkrivanje teh občanov povzroča davčni upravi veliko dodatnega dela. Tu ne gre le za denar, ki naj bi ga ti občani prispevali za zadovoljevanje splošnih družbenih

da dva ali trije letno. Več pa je seveda primerov, ko poskuša davčni organ s prepovedjo na osebni dohodek iz delovnega razmerja izterjati davek.

Prisilna izterjava pa je, ugotovljajo na davčni upravi, za nekatere kršitelje nerazumljiva in celo žaljiva. Sklepa o prisilni izterjavi davka iz osebnega dohodka ne spoštujejo niti v delovnih organizacijah, kjer je občan, ki ni plačal davčnih obveznosti, zaposlen. Precej težav povzroča tudi prisilna izterjava mandatnih denarnih kazni, ki jih davčni organi pošljejo oddelki postaje milice ali komunalna inšpekcija. Občan namreč na davčni upravi razlaga in razpravlja o tem, da ni

● NA 26. SEJMU MODA 81

Pletenini priznanje »Ljubljanski zmaj«

Na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču so od 12. do 16. januarja razstavliali svoje izdelke tekstilci iz vse Jugoslavije. Mnogi obiskovalci so prikazali, v kaj se bomo letošnje pomlad in poletje oblačili, kolikšna je ustvarjalnost naših obiskovalcev in koliko je napredovala tekstilna tehnologija, ki se najbolje kaže v raznovrstnosti tkanin in barvitosti.

Že prvi vtisi so bili ugodni. Viden je bil napredek v oblikovanju konfekcijskih oblačil. Slovenski proizvajalci so se s svojimi razstavljenimi programi in modnimi zasnovami bolj

dopolnjevali kot pa konkurirali drug drugemu. S tem so povečali pestrost in zanimivost sejma, kar prejšnja leta ni bilo tako očitno.

Sejma sta se iz naše občine udeležili delovni organizaciji Velana in Pletenina. Velana je razstavljala leto povsem novih zaves, ki bo povečalo izbiro v naših trgovinah. Vse razstavljene vrste zaves bo v trgovinah tudi v najkrajšem času moč kupiti. Pletenina pa se je letos predstavila z bogato in pestro kolekcijo, za katero je dobila priznanje. Priznanja so podelili še trinajstim drugim delovnim organizacijam.

Bolj kot za sam prikaz novosti na področju tekstilnega oblikovanja pa je šlo tudi letos za poslovno prodajno povezovanje, ki je bilo najbolj očitno v dopoldanskem času in je dalo Gospodarskemu razstavišču pravi utrip poslovne živahnosti.

JOŽE PRAPROTNIK

storil prekrška, čeravno je povsem jasno, da to ne pripoveduje na pravem mestu.

KAJ DELA DAVČNA UPRAVA

Delo davčne uprave ni omejeno le na ugotavljanje osnov, odmere in pobiranja davkov, temveč je pristojna tudi za ugotavljanje osnov in odmere nekaterih prispevkov, kot so na primer vodni prispevek za zasebni sektor, krajevni samoprisepek, prispevek za zaklonišča in drugi. Obenem pa odmerja in pobira prispevke za samou-

pravne interesne skupnosti in prispevke za dopolnilno izobraževanje delavcev v zasebnem sektorju.

Na podlagi zveznih in republiških predpisov pa vodi tudi postopke za prisilno izterjavo tistih družbenih obveznosti, ki jih sama ne odmerja in jim ne ugotavlja osnov. V ta okvir sodijo mandatne denarne kazni organov prometne milice, denarne kazni, ki jih izreče sodnik za prekrške, sodne takse, uvozne davščine in podobno.

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Sejemska dejavnost bo še vedno najpomembnejši del delovanja ljubljanskega Gospodarskega razstavišča. Poleg tega pa bodo organizirali tudi skupne nastope slovenskih in jugoslovanskih razstavljavcev na mednarodnih sejmih in v nevrčevnih delih, ponudili in organizirali prireditve in razstave družbenopolitičnega ter kulturnega pomena, razvili kongresno dejavnost itd. Samo razstavišče se ne bo mnogo širilo, v načrtu je le dvorana z blizu 20.000 kvadratnih metrov površine, nov paviljon pa bo zgrajen tudi na radgorskem sejmišču.

Že 20 let organizira Petrol dvakrat letno tečaje za prodajalce na bencinskih črpalkah. Zasnova tečajev ostaja približno ves čas enaka, snov pa se spreminja oziroma dopolnjuje. Glavni namen tečajev je, da bi seznanili mlade prodajalce s poslovanjem in jih tudi teoretično usposobili za delo. Tečaji so šestdnevni in ko jih delavci uspešno končajo, lahko napredujejo na višje delovno mesto. Poleg teh tečajev v Petrolu organizirajo tudi tridnevne seminarje za poslovođe in njihove pomočnike, na katerih jih usposabljujejo za še bolj uspešno delo.

Že od prvega januarja dalje veljajo na naših progah nekoliko manjše olajšave, kot so bile doslej. Nespremenjene so v glavnem ostale samo tiste olajšave, ki veljajo za mladino — izleti, ekskurzije, športne skupine itd. Občani, starejši od 60 let, imajo po tej novosti 30 % popusta, ne glede na to, ali so upokojenci ali ne. V celoti pa so ukinili popuste za novinarje, vendar so sedaj že začeli postopek, ki bo morda vsaj z nekaj odstotki popusta omilil ta sklep.

Po prvih poskusih izvoza v ZDA se obetajo Šumiju nove pošiljke na to tržišče. Že je pripravljeno 7 novih kontejnerjev za izvoz, v katerih bo okoli 70 ton alpskih in fru-fru bonbonov. Cena bo približno 1 dolar za kilogram bombonov. V Šumiju pa vidijo možnosti tudi za prodor na arabski trg, saj je na pot že šel prvi kontejner s pošiljko bombonov visoki C. Končna postaja so Združeni arabski emirati. C. P.

Na osnovi 43. in 44. člena statuta občinske raziskovalne skupnosti Ljubljana Moste-Polje in na osnovi sklepa izvršnega odbora občinske raziskovalne skupnosti Ljubljana Moste-Polje z dne 21. 1. 1981

RAZPISUJEMO

1. nagrado »Inovator 80«, ki jo bo prejel najboljši inovator v naši občini v letu 1980
2. priznanje najuspešnejšemu organizatorju tehničnih izboljšav oziroma inovacij
3. priznanje društvom, ki se ukvarjajo s tehnično kulturo
4. priznanje za najboljši spis o inovacijski in raziskovalni dejavnosti

POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI UDELEŽENCI RAZPISA, SO:

1. NAGRADA »INOVATOR 80«

— prijavi se lahko posamezniki in strokovne skupine sami ali pa jih prijavi delovna organizacija za inovacije v letu 1979 in 1980

— prijava naj obsega kratek opis izboljšave, višino letnega prihranka in višino eventualno izplačane nagrade

2. PRIZNANJE ORGANIZATORJU TEHNIČNIH IZBOLJŠAV

— organizacije združenega dela in delovne skupnosti lahko prijavi organizatorje tehničnih izboljšav ali druge delavce, ki delajo na področju tehničnih izboljšav

— prijava naj obsega kratek opis dosedanjega dela z navedbo predlaganih in uresničenih tehničnih izboljšav

3. PRIZNANJE DRUŠTVOM

— prijavi se lahko vsa društva s področja tehnične kulture, kot so: Mladi tehnik, r diomaterska društva, foto-kino sekcije, šolska društva itd.

— prijava naj obsega opis delovanja društva, vidnejše uspehe ter število članov

4. PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠI SPIS

— spise lahko pišejo učenci 7. in 8. razreda osnovnih šol in dijaki srednjih šol v občini Ljubljana Moste-Polje

Vsi nagrajenci bodo prejeli pisna priznanja, pod točko 1, 2 in 3 bomo podelili tudi denarne nagrade, nagrajenci pod točko 4 pa bodo dobili knjige.

Vse prijave pošljite na naslov: OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST LJUBLJANA MOSTE-POLJE, PROLETARSKA I-III 6110 Ljubljana do 20. marca 1981.

Nagrade in priznanja bomo podelili ob občinskem prazniku 27. aprila 1981.

OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Uspel referendum

Enaist delovnih organizacij s področja kemije, ki so bile prej združene v sozdih Bivet in Polikem, se je z referendumom odločilo za združitev v novi sozd Kemija. Članice tega novega sozda sta tudi dve delovni organizaciji in naši občini: Teol in Arbo. Delavci Teola so se za združitev odločili 54-odstotno, v Arbu pa je zanjo glasovalo kar 96 odstotkov delavcev.

D. J.

Slovenski tekstilci pomagajo Velani

Požar, ki je 29. decembra lanskega leta iz neznanih razlogov izbruhnil v kotlovnici Velane, se je takoj zatem razširil na nadstropje višje ležeče priložno skladišče rezervnih delov v plemenitilnici in ga upepelil. V požaru, ki je bil nenaden in bliskovit, so se razvile zelo visoke temperature, tako da se lahko le hitremu posredovanju gasilcev zahvalimo, da se ogenj ni razširil na osrednje prostore in dragocene stroje.

Kljub vsemu pa je škoda ogromna (okoli 20 milijonov dinarjev), pri čemer pa ni upoštevan zastoj v proizvodnji in prodaji, ki bo zlasti prizadel našo izvozno usmeritev in izpolnitev že sklenjenih pogodb. Požar ni zahteval žrtv, niti ni bilo poškodovanih. Že naslednji dan smo prejeli program obnove in začeli s postopnim obnavljanjem, ki bo zaradi uvožene opreme trajalo najmanj dva do tri mesece.

Kako je zdaj mesec dni po požaru? V pletilnici in tkalnici ter vzprednih oddelkih obratujejo ves čas v nezmanjšanem obsegu, za končne faze obdelave zaves pa smo poiskali pomoč v drugih delovnih organizacijah. Pomagajo nam Pletenina in Dekorativna iz Ljubljane, Beti iz Metlike in BPT Tržič. V nekaterih teh delovnih organizacijah so morali na hitro opraviti remontna dela na strojih ter jih pripraviti za plemenitenje zaves, drugod pa so vpeljali triizmensko delo ter delo v prostih dnevih. Kljub tej pomoči pa nam bo na ta način uspelo narediti le 70 odstotkov zaves od načrtovane proizvodnje, toda šele v prihodnjih mesecih, ker so prvo polovico januarja tekli poskusi apretiranja naših zaves.

Naj na koncu omenimo še to, da kljub obilnim težavam, s katerimi se srečujejo delovne organizacije tekstilne branže, ki niso vedno v enakopravnem položaju z drugimi gospodarskimi panogami, v našem nesrečnem primeru niso niti za hip omahovale pri nudenju pomoči, pa čeprav take naloge prinašajo vrsto organizacijskih in kadrovske težave in tudi določeno riziko. Ta velika mera pripravljenosti priskočiti na pomoč, medsebojno razumevanje in solidarnost, pa ne bi smeli ostati le svetel utrinek, kajti sedanji čas bo zahteval še več tovarištva in medsebojnega sodelovanja.

JOŽE PRAPROTNIK